Otton Marcin Nikodym był znaną i cenioną osobą w Kenyon College. Jeden ze słuchaczy tego uniwersytetu – późniejszy profesor anglistyki w Syracuse University – Eugen P. Nassar tak pisze o nim w specjalnym artykule poświęconym pamięci Profesora: *Gardził tym, co nazywał karierowiczostwem: gardził żądnymi sławy naukowcami, którzy w celu wybicia się uprawiają politykę na uczelniach i we władzach. Gardził również tym, co nazywał blagą – wszelkimi pozorami wspaniałości nie opartymi na rzetelnej prawdzie.* (...) *W całym moim późniejszym życiu, przed podjęciem jakiejkolwiek decyzji, stawiałem sobie pytanie: – Co pomyślałby o tym profesor Nikodym?* (...) *Mam żywo w pamięci niektóre jego powiedzenia, np.: – Uczciwy sklepikarz jest wart znacznie więcej niż pozorny naukowiec; – Strzeż się „uszczęśliwiaczy". Oni przeważnie sami są nieszczęśliwi i przynoszą nieszczęście innym; – Praca jest nagrodą i przyjemnością dla tych nielicznych, którzy to rozumieją, cała reszta to karierowicze. A przecież człowiekowi zupełnie wystarcza do szczęścia rodzina, dom, przyjaciele, trochę pięknych rzeczy wokół siebie, twórcza praca przy swym biurku no i zdrowie. Poklask jest zbyteczny.*

Otton Marcin Nikodym był człowiekiem bardzo wymagającym – zarówno względem siebie jak i innych. Być może dlatego nie przez wszystkich był lubiany. Był związany studiami i pracą z trzema ośrodkami: lwowskim, krakowskim i warszawskim, lecz nie był zaliczany, ani sam nie zaliczał się do żadnego z nich. Zawsze stawiał sobie ambitne cele naukowe, lubił zmagać się z trudnymi problemami i konsekwentnie, latami pracował nad ich rozstrzygnięciem. Wypoczywał czytając książki z dziedziny biologii, chemii lub medycyny. Lubił dobrą literaturę, a także... bajki. Uważał, że rozwijają one fantazję, tak potrzebną w operowaniu abstrakcjami matematycznymi. Najbardziej jednak kochał muzykę. Potrafił godzinami grać na fortepianie. Uwielbiał Chopina, podziwiał opery Wagnera, wysoko cenił kompozytorów klasycznych i romantycznych. Znał biegle cztery obce języki i wykładając na zaproszenie uniwersytetów w Niemczech, Belgii (był członkiem honorowym Belgijskiego Towarzystwa Matematycznego), Francji, we Włoszech, Anglii i USA mówił wszędzie do słuchaczy w ich własnym języku.

Na wieść o jego śmierci Nelson Dunford w liście do pani Nikodymowej napisał: *Otton był, i zawsze będzie, wielkim człowiekiem. Jestem szczęśliwy, że go znałem. Jego odkrycia były bardzo głębokie i pozostaną zawsze żywe, tak jak twierdzenie Pitagorasa, które przetrwało stulecia.*

Spis prac Ottona M. Nikodyma

I. Prace naukowe

[1] *Sur une propriété de l'opération (A)*, Fund. Math. 7 (1925), str. 149–154

[2] *Sur les points linéairement accessibles des ensembles plans*, ibidem 7 (1925), str. 250–258.

[3] (z W. Sierpińskim) *Sur un ensemble ouvert, tel que la somme de toutes les droites qu'il contient est un ensemble non mesurable (B)*, ibidem 7 (1925), str. 259–262.

[4] *Sur un ensemble plan fermé, tel que la somme de toutes les droites qui ne les rencontrent pas est un ensemble non mesurable (B)*, C. R. Soc. Sci. Varsovie 19 (1926), str. 39–80.
[5] *Sur un ensemble fermé (à trois dimensions) dont les points rectilinéairement accessibles forment un ensemble qui n'est pas mesurable (B)*, ibidem 19 (1926), str. 285–293.
[6] *Sur quelques propriétés de l'opération (A)*, ibidem 19 (1926), str. 294–298.
[7] *Sur la mesure des ensembles plans dont tous les points sont rectilinéairement accessibles*, Fund. Math. 10 (1927), str. 116–168.
[8] *Sur un ensemble plan et fermé dont les points qui sont rectilinéairement accessibles forment un ensemble non mesurable (B)*, ibidem 11 (1928), str. 239–263.
[9] *Some remarks concerning a work of W. Stepanoff*, ibidem 11 (1928), str. 272–274.
[10] *Sur accessibilité rectilinéaire des points d'un ensemble (F_σ) plan*, Ann. Soc. Polon. Math. 7 (1928), str. 79–87.
[11] *Sur les fondaments des raisonnements locaux de l'analyse classique*, Atti del Congresso Intern. dei Matem. Bologna 3 (1928), str. 215–222.
[12] *Sur une propriété de la mesure généralisée des ensembles*, Prace Mat. Fiz. 36 (1928–1929), str. 65–71.
[13] *Sur la condition de Baire*, Bull. Acad. Polon. Sci. 34 (1929), str. 591–598.
[14] *Sur les diverses classes d'ensembles*, Fund. Math. 14 (1929), str. 145–204.
[15] *Sur les surfaces de Riemann des fonctions analytiques d'une variable*, C. R. du I Congrès des Math. des Pays Slaves (1929), str. 159–165.
[16] *Sur les fonctions d'ensemble*, ibidem, str. 304–313.
[17] *Sur une généralisation des intégrales de M. J. Radon*, Fund. Math. 15 (1930), str. 131–179.
[18] *Sur les fonctionnelles linéaires et continues*, C. R. Paris 192 (1931), str. 81–84.
[19] *Sur les suites de fonctions parfaitement additives d'ensembles abstraits*, ibidem 192 (1931), str. 727.
[20] *Contribution à la théorie des fonctionnelles linéaires en connection avec la théorie de la mesure des ensembles abstraits*, Bull. Soc. Sci. Cluj 6 (1931), str. 79–90. A także: Mathematica Cluj 5 (1931), str. 130–141.
[21] *Sur un théorème de M. S. Zaremba concernant les fonctions harmoniques*, J. Math. 12 (1933), str. 95–108.
[22] *Remarque sur la note de M. Nikliborc concernant les systèmes completement intégrables d'équations aux différentielles totales*, Bull. Int. Acad. Polon. Sci. (1933), str. 137–144.
[23] *Sur les familles bornées de fonctions parfaitement additives d'ensemble abstrait*, Monatshefte für Math. und Physik 40 (1933), str. 417–427.
[24] *Sur les suites convergentes de fonctions parfaitement additives d'ensemble abstrait*, ibidem 40 (1933), str. 427–432.
[25] *Sur une classe de fonctions considérée dans l'étude du problème de Dirichlet*, Fund. Math. 21 (1933), str. 129–150.
[26] *Sur l'existence du potential uniforme sur une surface de Riemann quelconque*, Bull. Soc. Math. de France 5 (1933), str. 1–26.
[27] *Sur le principe du minimum*, Mathematica Cluj 9 (1935), str. 110–128.
[28] *Quelques observations sur les intégrales générales des équations différentielles*, Rend. Semin. Mat. Padova 6 (1935), str. 1–21.
[29] *Sur la mesure vectorielle parfaitement additive dans un corps abstrait de Boole*, Memoriales Acad. Roy. Belgique 17 (1938).
[30] *Sur l'existence d'une mesure parfaitement additive et non séparable*, ibidem 17 (1938).
[31] *Sur un théorème concernant les fonctions au carré sommable*, Ann. Soc. Polon. Math. 17 (1938), str. 91–96.
[32] *On Boolean fields of subspaces in an arbitrary Hilbert space I*, ibidem 17 (1938), str. 138–165.
[33] *Remarques sur les intégrales de Stieltjes en connection avec celles de MM. Radon et Fréchet*, ibidem 18 (1945), str. 12–24.

[34] *Sur les tribus de sousespaces d'un espace de Hilbert–Hermite*, C. R. Paris 224 (1947), str. 522–524.
[35] *Tribus et lieux attachés à une classe ordonnée de sousespaces d'un espace de Hilbert–Hermite*, ibidem 224 (1947), str. 628–630.
[36] *Système générale de coordonnées dans un espace séparable de Hilbert–Hermite*, ibidem 224 (1947), str. 778–780.
[37] *Remarques sur les intégrales de M. Jean Louis Destouches considérées dans sa théorie de prévision*, ibidem 225 (1947), str. 479–481.
[38] *Sur les êtres fonctionoides: une généralisation de la notion de fonction*, ibidem 226 (1948), str. 375–377.
[39] *Sur les êtres fonctionoides: procédé de complétion asymptotique*, ibidem 226 (1948), str. 458–460.
[40] *Sur les êtres fonctionoides: échelle spectrale et intégration*, ibidem 226 (1948), str. 541–543.
[41] *Tribus de Boole et fonctions mesurables. Tribu spectrale d'une fonction*, ibidem 228 (1949), str. 37–38.
[42] *Tribus de Boole et fonctions mesurables. Transformations equimesurables*, ibidem 228 (1949), str. 150–151.
[43] *Sur les fonctionnelles linéaires. Pseudotopologie*, ibidem 229 (1949) str. 16–18.
[44] *Sur les fonctionnelles linéaires. Classe regulière de fonctions. Intégration*, ibidem 229 (1949), str. 169–171.
[45] *Sur les fonctionnelles linéaires. Représentations par des intégrales*, ibidem 229 (1949), str. 288–289.
[46] *Remarque sur la pseudotopologie et sur les fonctionnelles linéaires*, ibidem 229 (1949), str. 863–865.
[47] *Un nouvel appareil mathématique pour la théorie des quanta*, Annales de l'Institut Henri Poincaré 2 (1949), str. 49–112.
[48] (z W. D. Bergiem) *On convex sets in linear spaces*, Proc. Intern. Congr. Math. Harvard 1 (1950), str. 448.
[49] *Extension of measure*, ibidem 1 (1950), str. 478.
[50] *Remarks on the Lebesgue's measure extension device for finitely additive Boolean lattices*, Proc. Nation. Acad. Sci. USA 37 (1951), str. 533–537.
[51] *Critical remarks on some basic notions in Boolean lattices I*, Anais da Academia Brasileira de Ciencias 24 (1952), str. 113–136.
[52] *Criteria for the continuity of linear functionals in real linear spaces*, The Ohio Journal of Science 6 (1952), str. 305–313.
[53] *Universal real locally convex linear topological spaces*, Ann. Inst. Fourier 3 (1952), str. 1–21.
[54] *Sur la clôture faible des ensembles convexes*, C. R. Paris 234 (1952), str. 1727–1728.
[55] *Sur les clôtures faibles et fortes des ensembles convexes dans les espaces linéaires réels abstraits*, ibidem 234 (1952), str. 1831–1833.
[56] (z W. D. Bergiem) *Sur les espaces linéaires réels abstraits ou aucune topologie n'est admise*, ibidem 235 (1952), str. 1005–1007.
[57] (z W. D. Bergiem) *Sur les ensembles convexes dans l'espace linéaire ou aucune topologie n'est admise. Corps convexes*, ibidem 235 (1952), str. 1096–1097.
[58] *On transfinite iteration of the weak linear closure*, Rend. Circ. Mat. Palermo 2 (1953), str. 1–21.
[59] *On transfinite iterations of the weak linear closure of convex sets in linear spaces II; an existence theorem in weak linear closure*, ibidem 3 (1954), str. 5–75.
[60] *Sur les opérateurs normaux maximaux dans l'espace hilbertien séparable et complet*, C. R. Paris 238 (1954), str. 1373–1375.
[61] *Sur les opérateurs normaux maximaux dans l'espace hilbertien séparable et complet, II, Représentation canonique*, ibidem 238 (1954), str. 1467–1469.

[62] (z S. Nikodymową) *Sur l'extension des corps algébriques abstraits par un procédé généralisé de Cantor*, Rend. Acad. Nation. Lincei 17 (1954), str. 334–339.

[63] *Limit-representation of linear, even discontinuous, linear functionals in Hilbert spaces*, Rend. Rend. Semin. Mat. Padova 23 (1954), str. 290–298.

[64] (z D. Finkbeinerem) *On convex sets in abstract linear spaces where no topology is assumed. Hamel bodies and linear boundedness*, ibidem 23 (1954), str. 357–365.

[65] *A theorem on infinite sequences of finitely additive real valued measures*, ibidem 24 (1955), str. 265–286.

[66] *Sur l'extension des corps algébriques abstraits par le procédé de Cantor basé sur les suites générales de Moore–Smith qui contiennent une chaîne confinale*, C. R. Paris 241 (1955), str. 1249–1250.

[67] *Sur l'extension d'une mesure non archimédienne, simplement additive sur une tribu de Boole simplement additive, à une autre tribu plus étendue*: I. *Les „bouts" dans une chaine*, ibidem 241 (1955), str. 1439–1440;

[68] II. *„Agrégats" et leur norme*, ibidem 241 (1955), str. 1544–1545;

[69] III. *Extension de mesure*, ibidem 241 (1955), str. 1695–1696;

[70] IV. *Extension de mesure dans le cas général*, ibidem 242 (1956), str. 864–866.

[71] *On extension of a given finitely additive, field-valued, non-negative measure on a finitely additive Boolean tribe, to another tribe more ample*, Rend. Semin. Mat. Padova 26 (1956), str. 232–327.

[72] *Critical remarks on some basic notions in Boolean lattices II*, ibidem 27 (1957), str. 193–217.

[73] *Contribution à la théorie des opérateurs normaux maximaux dans l'espace de Hlbert–Hermite séparable et complet*, J. Math. 36 (1957), str. 129–146.

[74] *On extension of given finitely additive field-valued measure on finitely additive Boolean tribe to another one, more ample*, Journ. für die reine und angewandte Math. 199 (1958), str. 35–52.

[75] *A study in algebraic extension of linearly ordered non-archimedean fields*, J. Math. 38 (1959), str. 61–69.

[76] *Summation of quasi-vectors on Boolean tribes and its application to quantum theories*: I. *Mathematically precise theory of P.A.M. Dirac's Delta Function*, Rend. Semin. Mat. Padova 29 (1959), str. 1–214.

[77] *Contribution to the theory of maximal normal operators in a separable and complete Hilbert–Hermite space*: II. *An item of operational calculus and its application to the resolvent set and spectrum*, Journ. für die reine und angewandte Math. 203 (1960), str. 90–100.

[78] *Summation of fields of numbers in Boolean tribes*: I. *Auxiliary notions and theorems*, Rend. Circ. Mat. Palermo 9 (1960), str. 169–225.

[79] *Sur la mesure non archimedienne effective sur une tribu de Boole arbitraire*, C. R. Paris 251 (1960), str. 2113–2115.

[80] *Summation of fields of numbers in Boolean tribes*: II. *Upper and lower summation in the general case. Complete admissibility. Square summability. Equivalence of fields of numbers*, Journ. für die reine und angewandte Math. 214–215 (1964), str. 84–136.

[81] *On the canonical representation of maximal normal operators in the separable and complete Hilbert–Hermite space*, J. Math. 43 (1964), str. 99–148.

[82] *On upper and lower* (DARS)*-summation of fields of real numbers in Boolean tribes in the absence of atoms and an* (DARS)*-summation of fields of numbers admitting two values only*, ibidem 43 (1964), str. 225–273.

[83] *Some basic theorems on* (DARS)*-summation of numbers in Boolean tribe in the absence of atoms*, ibidem 44 (1965), str. 343–410.

[84] *Alcuni problemi della teoria di misura*, Wykłady wygłoszone na Uniwersytecie w Neapolu w 1965 r. (odbite na powielaczu), 185 stron.

[85] *Studies of some items of the lattice theory in relation to the Hilbert–Hermite space*, Rend. Semin. Mat. Padova 42 (1969), str. 27–122.

[86] *A study in the Lagrange's variational problem considered in the large*, Journ. für die reine und angewandte Math. 251 (1971), str. 20–31.

II. Podręczniki

[1] *Dydaktyka matematyki czystej w zakresie gimnazjum wyższego*, Tom I: *Liczby naturalne*, 359 str. Książnica-Atlas, Lwów–Warszawa 1930; Tom II: *Ułamki*, 313 str., Nasza Księgarnia, Warszawa 1938.

[2] (z S. Nikodymową) *Wstęp do rachunku różniczkowego*, 62 str., I wyd. Nasza Księgarnia, Warszawa 1936; II wyd. Księgarnia W. Wiłaka, Poznań 1947.

[3] *Teoria tensorów – z zastosowaniami do geometrii i do fizyki matematycznej*, Tom I; *Prostokątny układ współrzędnych*, 221 str., Kasa Mianowskiego, Warszawa 1938.

[4] *Równania różniczkowe*, 198 str., Księgarnia Akademicka, Poznań 1949.

[5] *The Mathematical Apparatus for Quantum Theories (based on the theory of Boolean lattices)*, 952 str., Springer Verlag, Berlin–Heidelberg–New York 1966.

III. Prace z dydaktyki i metodyki matematyki oraz prace popularyzatorskie

[1] *O sposobie ponumerowania wszystkich ułamków*, Wektor 2 (1912), str. 14–17.

[2] *O nauczaniu nierówności w wyższych klasach szkoły średniej*, Księga Pamiątkowa I Zjazdu Matematyków Polskich we Lwowie (1927), str. 201–207.

[3] *Znaczenie matematyki czystej dla społeczeństwa* (wykład wygłoszony w Poznaniu na zakończenie obrad II Kongresu Matematyków Krajów Słowiańskich), Przegląd Pedagogiczny TNSW 29 (1929), str. 697–700.

[4] Streszczenia odczytów wygłaszanych na zebraniach dyskusyjnych nauczycieli matematyki organizowanych przez Ministerstwo Oświaty lub Tow. Naucz. Szkół Średnich i Wyższych, Parametr 1 (1930), str. 308 i str. 366–368 oraz Parametr 2 (1932), str. 198–199.

[5] *O podwójnym aspekcie nauczania matematyki w szkole średniej*, Mathesis Polska 7 (1932), str. 90–94.

[6] Hasła matematyczne w encyklopedii dla młodzieży *Świat i życie*.

[7] *Spójrzmy w głębiny myśli*, 109 str., Księgarnia Lingwistyczna, Kraków 1946 (książka).

Kilka recenzji dla *Zentralblatt für Mathematik* oraz 9 recenzji prac dotyczących przestrzeni Hilberta dla *Mathematical Reviews* w latach 1949–1951.

Spis prac Stanisławy Nikodymowej

I. Prace naukowe

[1] *Sur les coupures du plan faites par les ensembles connexes et les continus*, Fund. Math. 7 (1925), str. 15–23.

[2] *Sur une condition nécessaire et suffisante pour qu'un sous-continu jordanien et plan soit lui même jordanien*, ibidem 12 (1928), str. 160–187.

[3] *Sur quelques propriétés des ensembles partout localement connexes*, ibidem 12 (1928), str. 240–243.

[4] *Komunikat z dziedziny topologii*, Atti del Congr. Intern. dei Matem. Bologna 1928.

[5] *Sur la décomposition du cercle ouvert en arcs simples ouverts*, Fund. Math. 15 (1930), str. 263–270.

[6] *Sur la décomposition du cercle ouvert en arcs simples ouverts*, II, ibidem 16 (1930), str. 7–16.

[7] *Une propriété topologique de la surface partout localement homeomorphe au plan euclidien*, Mathematica Cluj 9 (1935), str. 103–109.

[8] (z O. M. Nikodymem) *Sur l'extension des corps algébriques abstraits par un procédé généralisé de Cantor*, Rend. Acad. Nazion. Lincei 17 (1954), str. 334–339.